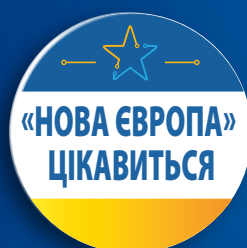

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

ПОСИЛЕНА РОСТІЯСЬКА ЗАГРОЗА

ЯК РЕАГУЮТЬ
ОРГАНІЗАЦІЇ ГРОМАДЯНСЬКОГО
СУСПІЛЬСТВА?

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Ця публікація підготовлена Центром «Нова Європа» в рамках Програми сприяння громадській активності «Долучайся!», що фінансується Агентством США з міжнародного розвитку (USAID) та здійснюється Pact в Україні. Зміст публікації є винятковою відповідальністю Pact та його партнерів і не обов'язково відображає погляди Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) або уряду США.

АНАЛІТИЧНИЙ КОМЕНТАР
РЕГІОНИ №2

ПОСИЛЕНА РОСІЙСЬКА ЗАГРОЗА:

ЯК РЕАГУЮТЬ
ОРГАНІЗАЦІЇ ГРОМАДЯНСЬКОГО
СУСПІЛЬСТВА?

Центр «Нова Європа», 2022

Протягом останніх трьох місяців увага усього світу знову прикута до України через загрозу нового вторгнення Росії. Закордонні аналітики намагаються передбачити, чи відбудеться загострення конфлікту, лідери іноземних держав здійснюють спроби йому запобігти. **А як реагують та мали б реагувати на посилену загрозу російського вторгнення українські організації громадянського суспільства (ОГС)?** Центр «Нова Європа» звернувся із цим запитанням до регіональних лідерів думок у рамках своєї традиційної рубрики «Нова Європа цікавиться».

Серед основних думок експертів:

- 1 інформування населення про загрози та розробка рекомендацій щодо того, як на них реагувати;
- 2 посилення опірності своїх регіонів: створення робочих груп із громадської безпеки, підготовка системи громадянської оборони;
- 3 покращення спроможностей власних ОГС: запровадження онлайн-механізмів корпоративної роботи, проходження відповідних тренінгів тощо.

Лунали, утім, і думки про брак системної роботи у цьому напрямку.

На запитання про те, **що мали б зробити західні партнери задля допомоги Україні в цілому та українським ОГС зокрема**, локальні експерти відповідали здебільшого так:

- 1 фінансова підтримка ОГС, незалежних медіа, військових, скоординованої роботи влади і громад;
- 2 мережування українських ОГС з інституціями ЄС та громадськими організаціями з країн-членів НАТО;
- 3 допомога у забезпеченні прихистку членів сімей громадських активістів.

ЛАРИСА ПОЛЬСЬКА,

Фонд громади міста Херсон «Захист» (Херсон)

1

ЯК МАЛИ Б
УКРАЇНСЬКІ
ОРГАНІЗАЦІЇ
ГРОМАДЯНСЬКОГО
СУСПІЛЬСТВА (ОГС)
РЕАГУВАТИ НА ПОСИЛЕНУ
ЗАГРОЗУ РОСІЙСЬКОГО
ВТОРГНЕННЯ? ЩО
ВЖЕ БУЛО ЗРОБЛЕНО
У ВАШОМУ РЕГІОНІ?

Ще навесні 2021 року, коли на кордонах України з'явилося скупчення російських військ і виникла загроза їх вторгнення на територію нашої держави, благодійна організація «Фонд громади міста Херсон «Захист» почала розробку лонгріду «Подбай про свою безпеку» з порадами у кризових ситуаціях та [гугл картою укриттів Херсонщини](#) з фільтрами нових за децентралізацією районів. Ця карта укриттів як піонерський в Україні ресурс з безпеки створена під патронатом обласної державної адміністрації та за наданою інформацією обласних безпекових структур. Поради розроблено Центром стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки при Міністерстві культури та інформаційної політики України разом з Державною службою з надзвичайних ситуацій, Міністерством оборони, Апаратом Головнокомандувача Збройних Сил України.

Крім того, з метою посилення спроможності організації працювати у кризових умовах наша команда пройшла навчальну програму з впровадження дистанційного врядування, запровадила у свою діяльність онлайн-механізми корпоративної роботи, насамперед інструменти Google та Microsoft для неурядових організацій. Набуті нами знання і досвід ми масштабували через створення відповідного [онлайн курсу](#), який знаходиться у вільному доступі для всіх організацій громадянського суспільства. Курс складається з 10-ти відеоуроків, які рівною мірою висвітлюють особливості застосування механізмів командної роботи від *Microsoft 365* і *Google for Nonprofits*, розкривають широкі можливості їх використання в діяльності неурядових організацій.

ВОЛОДИМИР ДУБОВИК,

Директор Центру міжнародних досліджень, доцент кафедри міжнародних відносин Одеського національного університету імені Мечникова (Одеса)

Українські організації громадянського суспільства здатні робити багато: інформування населення про загрози, аналіз можливих відповідей у невійськовій сфері, підготовка системи громадянської оборони та інше. Поки що не спостерігаю якоїсь системної підготовки у своєму регіоні. Значна кількість громадян вважає, що реальної загрози немає. Якщо підготовка з боку місцевих органів влади і ведеться, то це відбувається якимось непомітно.

АРТУР АГЕЄВ,

Проектний менеджер з питань міжнародного обміну та політичної партисипації Центру громадянського суспільства «Друкарня» (Донецьк)

- Розробка плану евакуації для представників ОГС із детальним описом логістики, контактних осіб, забезпеченням мобільності (авто) як для членів ОГС, так і для їхніх сімей;
- Забезпечення житлом представників ОГС, які були вимушені переїхати в інші міста;
- Покращення комунікації між місцевим самоврядуванням та населенням щодо потенційних загроз;
- Створення гуманітарного фонду на випадок російського вторгнення;
- Залучення якнайбільше представників міжнародного медіа для висвітлення ситуації та місцях;
- Проходження представниками ОГС таких тренінгів як SSAFE та HEAT¹;
- Перехід на захищений цифровий документообіг.

1 ЯК МАЛИ Б
УКРАЇНСЬКІ
ОРГАНІЗАЦІЇ
ГРОМАДЯНСЬКОГО
СУСПІЛЬСТВА (ОГС)
РЕАГУВАТИ НА
ПОСИЛЕНУ ЗАГРОЗУ
РОСІЙСЬКОГО
ВТОРГНЕННЯ? ЩО
ВЖЕ БУЛО ЗРОБЛЕНО У
ВАШОМУ РЕГІОНІ?

¹ Safe and Secure Approaches in Field Environments (SSAFE) та Hostile Environment Awareness Training – тренінги, спрямовані на навчання людей реагувати на загрози безпеці у їх операційному середовищі та працювати в умовах високого стресу

ІГОР ТОДОРОВ,

професор, директор Центру міжнародної безпеки та євроатлантичної інтеграції Ужгородського національного університету (Ужгород)

Звісно, що українські організації громадянського суспільства мають реагувати на російську загрозу. При тому, у цій реакції слід уникати загальних гасел за мир, бо це є російським наративом, і підвищувати спроможність суспільства протистояти російській агресії (яка триває вже принаймні восьмий рік!).

На Закарпатті спостерігається певна активізація громадянського суспільства через посилення російської експансії. Зокрема, 14 січня Ужгородський пресклуб провів **пресконференцію «Ризики для державності та демократії в Україні: які загрози постали перед країною на восьмому році з часу Революції Гідності та початку російсько-української війни»**. Проте опірність ОГС регіону ще не є достатньою і має посилюватися.

ДЕНИС ГАНЖА,

Засновник Платформи публічної дипломатії (Харків)

Знаходячись у Харкові, ти завжди на щось реагуєш, це триває вже 8 років. На мою думку, важливо готувати превентивні заходи, адже громадські організації мають бути лідерами думок. Саме тому ми у Платформі публічної дипломатії запустили кампанію Kharkiv aWARE, де щодня постимо лише перевірену інформацію та гарні новини зі сфери бізнесу та освіти. Потрібно інформувати населення, перевіряти новини, брати участь у заходах. Наша організація працює в онлайн-форматі вже 4 роки, і тому на сьогодні ми готові продовжувати діяльність у будь-яких обставинах. У випадку повномасштабної агресії ми будемо допомагати армії та територіальній обороні.

1 ЯК МАЛИ Б УКРАЇНСЬКІ ОРГАНІЗАЦІЇ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА (ОГС) РЕАГУВАТИ НА ПОСИЛЕНУ ЗАГРОЗУ РОСІЙСЬКОГО ВТОРГНЕННЯ? ЩО ВЖЕ БУЛО ЗРОБЛЕНО У ВАШОМУ РЕГІОНІ?

ЮРІЙ АНТОЩУК,
Голова Фонду «Об'єднання» (Херсон)

У 2021 році, на тлі загострення ситуації в Азовському морі, команда [Фонду «Об'єднання»](#) в межах Програми ООН із відновлення та розбудови миру у партнерстві з керівництвом Генічеської, Новотроїцької, Чаплинської та Присиваської громад Херсонської області, розпочала роботу над створенням робочих груп із громадської безпеки та соціальної згуртованості, як дорадчих органів при сільських, селищних, міських радах.

Робочі групи з громадської безпеки та соціальної згуртованості – це відкриті діалогові платформи, які об'єднали активних мешканців і мешканок громад, громадські організації, представників органів місцевої влади та самоврядування, поліції та органів правопорядку, ДСНС, соціальних служб, бізнесу, інших зацікавлених сторін. Мета таких груп – пошук спільних скоординованих рішень зі створення безпечного середовища у кожній громаді та її ефективного розвитку.

1 ЯК МАЛИ Б
УКРАЇНСЬКІ
ОРГАНІЗАЦІЇ
ГРОМАДЯНСЬКОГО
СУСПІЛЬСТВА (ОГС)
РЕАГУВАТИ НА
ПОСИЛЕНУ ЗАГРОЗУ
РОСІЙСЬКОГО
ВТОРГНЕННЯ? ЩО
ВЖЕ БУЛО ЗРОБЛЕНО У
ВАШОМУ РЕГІОНІ?

В рамках нашої діяльності у 2021 році у громадах були проведені комплексні дослідження, створені профілі громад у контексті громадської безпеки та соціальної згуртованості, затверджені плани громадської безпеки на 2022 рік.

Така спільна діяльність влади, громади, поліції, ДСНС мала б вже давно розпочатися в усіх громадах України. Формат такої співпраці може бути різний (робоча група, діалоговий майданчик тощо), але основне завдання – скоординована спільна робота над вирішенням проблем громади у сфері громадської безпеки, – має бути незмінним.

ЛАРИСА ПОЛЬСЬКА,

Фонд громади міста Херсон «Захист» (Херсон)

У випадку загострення ситуації забезпечити підтримку у переформатуванні діяльності ОГС, у тому числі у питаннях надання гуманітарної допомоги населенню, підтримки українських військових.

Для того, щоб в умовах військової агресії громадські активісти почували себе більш впевнено і могли ефективно протистояти ворогу на території України, потрібна допомога у забезпеченні прихисту членів їх сімей, евакуації найближчих родичів в інші країни.

2 ЩО, НА ВАШУ ДУМКУ,
ЗАХІДНІ ПАРТНЕРИ
МАЛИ Б ЗРОБИТИ
ЗАДЛЯ ДОПОМОГИ УКРАЇНІ
В ЦІЛОМУ ТА УКРАЇНСЬКИМ
ОГС ЗОКРЕМА?

ВОЛОДИМИР ДУБОВИК,

Директор Центру міжнародних досліджень, доцент кафедри міжнародних відносин Одеського національного університету імені Мечникова (Одеса)

Щодо підтримки з боку західних партнерів, то вона відбувається і має багато аспектів. Це включає в себе дипломатичну, безпекову, політичну та фінансову допомогу. Звичайно, ми хотіли б ще більшої підтримки, своєрідного плану Маршала для України, але потрібно подякувати за те, що дають. Щодо підтримки саме організацій громадянського суспільства, то для цього є численні грантові, проєктні можливості. Не думаю, що наші західні партнери будуть в змозі підтримувати такі організації в якісь інший спосіб, а нинішня напружена ситуація цьому не сприяє.

АРТУР АГЕЄВ,

Проєктний менеджер з питань міжнародного обміну та політичної партисипації Центру громадянського суспільства «Друкарня» (Донецьк)

- Інституційна фінансова підтримка сталих ОГС як з боку держави, так зі сторони західних партнерів;
- Розвиток міжнародних волонтерських та/або оплачуваних стажувань, мережування ОГС з Європейськими НУО та інституціями;
- Фінансова підтримка нових центрів територіальної оборони;
- Гранти та стипендії для навчання для різних цільових груп (ВПО, молодь, люди старшого віку, шахтарі, т.д.);
- Підтримка нових незалежних медіа, розвиток культури медіа, яка фінансується читачами (e.g. Patreon);
- Посилений курс на діджиталізацію та доступність послуг онлайн для всіх верств населення, залучення провідних експертів для проведення відповідних тренінгів для всіх верств населення, закупка технічного обладнання;
- Підтримка мобільних ЦНАПів для віддалених районів Донецької та Луганської областей;
- Підтримка екологічних ініціатив та посилений курс на зелену економіку, яка потребує великих інвестицій.

2 **ЩО, НА ВАШУ**
ДУМКУ, ЗАХІДНІ
ПАРТНЕРИ
МАЛИ Б ЗРОБИТИ
ЗАДЛЯ ДОПОМОГИ
УКРАЇНІ В ЦІЛОМУ ТА
УКРАЇНСЬКИМ ОГС
ЗОКРЕМА?

ІГОР ТОДОРОВ,

професор, директор Центру міжнародної безпеки та євроатлантичної інтеграції Ужгородського національного університету (Ужгород)

Задля допомоги Україні західні партнери могли б зосередитися на необхідності негайного надання Україні ПДЧ, а ще ліпше – запрошення України до членства в НАТО, як найбільш ефективної відповіді на російський ультиматум. Звісно, це фантастично, але можливо за умов консенсусу Альянсу в цьому питанні, а його можна спробувати досягти через громадський сектор країн-членів НАТО. Тому варто відродити т.зв. Мережу партнерства українських ОГС з громадськими організаціями країн-членів НАТО (за допомогою Представництва НАТО в Україні та Центру інформації та документації НАТО в Києві).

ДЕНИС ГАНЖА,

Засновник Платформи публічної дипломатії (Харків)

Найголовніше – не зупинятись. Адже та підтримка, яку ми отримуємо всі 8 років війни, є безцінною. Це наша спільна боротьба, і ми маємо бути єдині в ній. Тому я хочу подякувати усім, хто залишається в Україні, і надалі готовий розвивати українське суспільство. Разом переможемо!

ЮРІЙ АНТОЩУК,

Голова Фонду «Об'єднання» (Херсон)

Системно підтримувати спільну скоординовану роботу влади, громади, безпекових структур на локальному рівні. Більше досліджувати через залучення локальних експертів проблеми громадської безпеки у локальному контексті.

2 ЩО, НА ВАШУ
ДУМКУ, ЗАХІДНІ
ПАРТНЕРИ
МАЛИ Б ЗРОБИТИ
ЗАДЛЯ ДОПОМОГИ
УКРАЇНІ В ЦІЛОМУ ТА
УКРАЇНСЬКИМ ОГС
ЗОКРЕМА?

 <http://neweurope.org.ua/>
 info@neweurope.org.ua
 <https://www.facebook.com/NECUkraine/>
 https://twitter.com/NEC_Ukraine